

اخبار کوتاه

سهم واقعی دولت در خودروسازی‌ها چقدر است؟

بررسی‌ها نشان می‌دهد نه‌تنها دولت به‌صورت مستقیم و غیرمستقیم بیش از ۵۱درصد سهام ایران خودرو را در اختیار دارد؛ بلکه شرکت‌های زیرمجموعه ایران خودرو بیش از ۳۵ درصد از سهام شرکت مادر را تصاحب کرده‌اند.
براساس گزارش تسنیم، از قرار معلوم، زمره واگذاری الباقی سهام دولت در خودروسازی به دولت سیزدهم هم سرایت کرده است؛ چراکه در نخستین ماه‌های آغاز کار دولت جدید، وزیر امور اقتصادی و دارایی به استناد جزء ۲ بند الف تبصره ۲ ماده واحده قانون بودجه سال ۱۴۰۰، خواستار واگذاری چهار درصد از سهام ایران خودرو و سایپا شده است.
سنتی دیرینه و کلیشه‌ای که ظاهرا در طول سنوات گذشته، به‌عنوان کلید تحول در عملکرد صنعت قلمداد می‌شده اما به نظر برای ارزیابی توفیق این سیاست و بررسی حال و روز صنعت خودرو در سال ۱۴۰۰، خیلی نیازی به پرکردن سیاهه نباشد.
از طرفی، اخیرا برخی بهارستان‌نشینان به‌ویژه اعضای کمیسیون صنایع و معادن مجلس با پافشاری بر سهم ۶ درصدی دولت در دو خودروساز شناخته‌شده کشور، دخالت بیش ازحد دولت در تصمیم‌گیری‌های ایران خودرو و سایپا را نشانه‌رفت‌اند، گویی هیچ اقدام دیگری برای این بیمار درحال احتضار نمی‌توان صورت داد و در پس واگذاری باقی سهام دولت، بهشتی ستودنی نهفته است.
از این‌رو، کارشناسان متعددی نسبت به سطحی انگاری رفع‌مشکلات صنعت خودرو با استمرار خصوصی‌سازی مطابق کیفیت سابق هشدار داده و انتظار بهبود وضعیت صنعت با چنین رویکردی را خطای راهبردی خوانده‌اند.
عده‌ای معتقدند ساماندهی شبکه فعلی سهام‌داری و شفاف‌سازی روابط مالکیت بر هر تصمیم‌دیگری در حوزه خصوصی‌سازی ارجحیت دارد.
برخی نیز از ضرورت تغییر دیدگاه دولت به این نگاه‌های بزرگ صنعتی به‌عنوان پیش‌نیاز واگذاری اختیار مدیریتی به بخش خصوصی سخن می‌گویند.
بررسی مسیر پیموده‌شده در جاده خصوصی‌سازی خودروسازان نشان می‌دهد نه‌تنها دولت همچنان به‌صورت مستقیم و غیرمستقیم بیش از ۵۱ درصد سهام ایران خودرو را در اختیار دارد؛ بلکه شرکت‌های زیرمجموعه ایران خودرو ازجمله شرکت‌های سرمایه‌گذاران ایران خودرو، سپهر کیش ایرانیان، سمند و سایپکو، بیش از ۳۵ درصد از سهام شرکت مادر (ایران خودرو) را تصاحب کرده‌اند.
همان‌گونه که پیش‌تر نیز مطرح شد، مواجهه با مشکلات تلنبار شده در صنعت خودرو و خیال حل و فصل مسائل و مشکلات موجود با استمرار دست فرمان قبلی، پیامدی جز انتقال رانت به شکل‌دهندگان شبکه سهامداری کنونی و پیچیده‌تر شدن مناسبات مالکیتی و سهامداری در خودروسازی نخواهد داشت.
البته اوضاع کمی آن طرف‌تر در جاده مخصوص هم چنگکی به دل نمی‌زند و در جریان واگذاری سهام سایپا نیز موارد مشابهی به چشم می‌خورد.
از سهامداری شرکت‌های زیرمجموعه نظیر تعاونی کارکنان سایپا گرفته تا شکل‌گیری شبکه سهامداری چرخه‌ای و پیچیده میان شرکت‌های دولتی، شبه‌دولتی و قطعه‌سازان پرنفوذ خصوصی، همان‌ها که مدام از زیان‌انباشته‌های چند ۱۰ هزار میلیارد تومانی دم می‌زنند و حاضر نیستند از تملک خودروسازان دست بشویند.

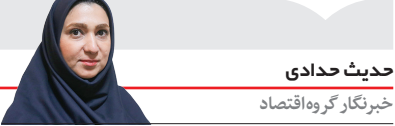
اثر محدودیت‌های تجاری بر اقتصاد

به گزارش اتاق بازرگانی تهران، صندوق بین‌المللی پول در پژوهشی که به‌تازگی منتشر کرده، معیاری برای ارزیابی محدودیت‌های تجاری کشورها و اثرات آن بر شاخص‌های اقتصادی ارائه کرده است. این معیار نشان می‌دهد سیاست رسمی دولت‌ها تا چه حد در محدودسازی جریان‌ات بین‌المللی کالاها و خدمات، اثرگذار است.
برای اندازه‌گیری محدودیت تجاری با استفاده از این معیار، ۱۵۷ کشور جهان طی سال‌های ۱۹۹۹ تا ۲۰۱۹ مورد بررسی قرار گرفته‌اند. به‌طور کلی، نتایج پژوهش انجام‌شده نشان می‌دهد محدودیت‌های تجاری، کاهش تولید ناخالص داخلی را به همراه دارد. هر دو گروه اقتصادهای پیشرفته و اقتصادهای نوظهور و درحال توسعه از اوایل دهه ۲۰۰۰ محدودیت‌های تجاری خود را کاهش داده‌اند و این اقدامات در اقتصادهای پیشرفته در مقایسه با بازارهای نوظهور و اقتصادهای درحال توسعه چشمگیرتر بوده است.
طی چهار دهه گذشته، کشورهای اروپایی معمولا با کمترین محدودیت‌ها و کشورهای آفریقایی با بالاترین محدودیت‌های تجاری همراه بوده‌اند. محدودیت‌های تجاری منطقه منا نیز با وجود اینکه از ابتدای ۱۹۵۰ تا ۱۹۹۰ زیاد بوده و پس از آن، روند عمومی نزولی داشته، اما در سال ۲۰۱۸، پس از آفریقا در رده دوم بین مناطق جهان از لحاظ محدودیت‌های تجاری قرار گرفته است.

رایزنی طالبان با ایران برای شبانه‌روزی شدن فعالیت گمرک هرات

رئیس گمرک هرات با بیان اینکه روزانه ۳۰۰ کامیون وارد گمرک اسلام قلعه می‌شود، گفت: «درحال رایزنی با مقامات ایرانی برای شبانه‌روزی کردن فعالیت گمرک هستیم.»

مهاجر فراهی، رئیس گمرک هرات در گفت‌وگو با سایت افغانستان خبرگزاری فارس گفت: «به‌دنبال تحولات اخیر طی چهار ماه گذشته تلاش شده تا مبارزه با فساد اداری در گمرک تشدید شده و در این راستا چند کارمند شناسایی و بازداشت شدند.» وی افزود: «در گذشته به دلیل فساد هر کامیون ۲۰ روز برای انجام کار اداری معطل می‌شد که این اقدام درحال حاضر به‌دوروز کاهش یافته و روزانه ۳۰۰ کامیون وارد افغانستان می‌شود.» رئیس گمرک هرات با بیان اینکه تلاش می‌شود فعالیت گمرک هرات ۲۴ ساعته شود، گفت: «برای شبانه‌روزی شدن با مسئولان گمرک ایران رایزنی آغاز شده است.» یونس قاضی‌زاده، رئیس اتاق بازرگانی و سرمایه‌گذاری هرات در این مورد گفت: «با حضور طالبان در اس ادارات دولتی به‌خصوص گمرک هرات پدیده فساد به‌گونه‌بی سابقه‌ای کاهش یافته و امنیت تأمین شده است.» وی افزود: «با اینکه روند کاری در گمرک هرات به‌حالت عادی خود بازگشته و تمامی اسناد گمرکی و تعرفه‌ها در زمان کمی طی مراحل می‌شوند اما نیاز است تا تمام فعالیت‌های گمرک الکترونیکی شود تا مدیریت و تنظیم خودروهای باربری به درستی انجام شود. رانندگان خودروهای ترانزیتی نیز می‌گویند پیش از این کارمندان و سربازان دولت گذشته از این افراد اخاذی کرده، اما پس از تحولات اخیر و خروج کارمندان فاسد روند اداری به سرعت انجام شده و چیزی بیشتر از مبلغ تعرفه‌ها پرداخت نمی‌شود. هرات در غرب افغانستان دارای دو گمرک اسلام قلعه و تورغندی است که روزانه ۴۰۰ خودرو وارد افغانستان می‌شود.»

حدیث حدادی

خبرنگار گروه اقتصاد

یکی از مباحث مهم در اشتغال، امنیت شغلی است. امنیت شغلی به این معنی است که فرد مطمئن باشد که برای آینده‌ای قابل پیش‌بینی شغل خود را از دست نخواهد داد. درحقیقت، فرد مطمئن شغل خود را از دست همه‌تغییراتی که از نظر اقتصادی و اجتماعی خواهد افتاد، شما را در آن مجموعه نگاه می‌دارد و احتمال بیکار شدن‌تان پایین است. عوامل مختلفی همچون اقتصاد، عملکرد شخصی و عملکرد کارفرما می‌تواند بر این امر تاثیرگذار باشد. وجود امنیت شغلی نه‌تنها برای کارمند یا کارگر از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است، بلکه این امر برای کارفرمایان نیز اهمیت داشته و همچنین روی اقتصاد کشور نیز تاثیرات قابل توجهی دارد. نبود امنیت شغلی موجب می‌شود افراد مدام استرس به خطر افتادن معیشت خود را داشته باشند زیرا با بیکار شدن افراد معیشت آنها نیز دستخوش اختلال خواهد شد درواقع بیکاری به معنای وارد شدن یک ضربه مالی بزرگ به افراد محسوب می‌شود و نگرانی از اینکه از پس هزینه‌ها برخواهید آمد یا نه باعث وارد شدن فشار مضاعفی به افراد می‌شود. چنین استرسی در محیط کار موجب خواهد شد فرد درمقابل کاری که انجام می‌دهد حساسیت خود را از دست داده و در روند کار اختلالاتی ایجاد شود و تولیدات بی کیفیت داشته باشد. همچنین نبود امنیت در شغل می‌تواند موجب کاهش حجم تولید در کشور نیز شود؛ از سوی دیگر این امر می‌تواند شرایط سرمایه‌گذاری در کشور را نیز تحت‌تاثیر قرار دهد. براساس آمارهای وزارت کار، از ۲۳/۵ میلیون نفر شاغل کشور، حدود ۵۴ درصد از آنان زیر ۱۰ سال در یک شغل ثابت هستند و حتی نزدیک به ۱۰ درصد از کل شاغلان کشور مدت زمان کمتر از یک سال در یک شغل ثابتند. همچنین حدود ۱۴ درصد از شاغلان کشور به مدت یک تا سه سال در شغل اول خود حضور داشته‌اند. علاوه‌بر این، تنها ۵ درصد از شاغلان کشور بین ۲۵ تا ۳۰ سال در شغل اول خود ثابت هستند.

امنیت شغلی زنان، بحرانی‌تر از مردان

باتوجه به اینکه درحال حاضر در کشور حدود ۲۳/۵ میلیون نفر مشغول به کار هستند حدود ۸۳ درصد آن یعنی معادل ۱۹/۵ میلیون نفر از آنان را مردان و تنها ۴ میلیون نفر از آنها را زنان تشکیل می‌دهند. بررسی آمارهای وزارت رفاه نشان می‌دهد امنیت شغلی زنان وضعیت نامطلوب‌تری نسبت به مردان دارد؛ چرا که درحالی به‌طور میانگین ۵۴ درصد از شاغلان کشور کمتر از ۱۰ سال در یک شغل ثابت هستند که این میزان برای مردان ۵۲/۷ درصد و برای زنان ۶۱ درصد است.

این امر نشان‌دهنده این است که امنیت شغلی در زنان با ضریب کمتری در کشور وجود دارد که مثال بارز آن، شرایط پیش از شیوع کروناست؛ به‌طوری‌که براساس آمارهای مرکز آمار ایران، در تابستان سال ۹۸ و قبل از شیوع ویروس کرونا تعداد شاغلان زن در کشور درحالی حدود ۴ میلیون و ۱۱۹ هزار نفر بوده که این تعداد در تابستان سال ۱۴۰۰ به ۳ میلیون و ۴۹۲ هزار نفر رسیده است. این به آن معناست که حدود ۲۱ درصد از زنان شاغل در کشور یعنی ۹۲۷ هزار نفر شغل خود را از دست داده‌اند. با توجه به اینکه حجم کمی از اشتغال به زنان در کشور تعلق دارد همین میزان نیز به علت نبود امنیت شغلی کاهش یافته است.

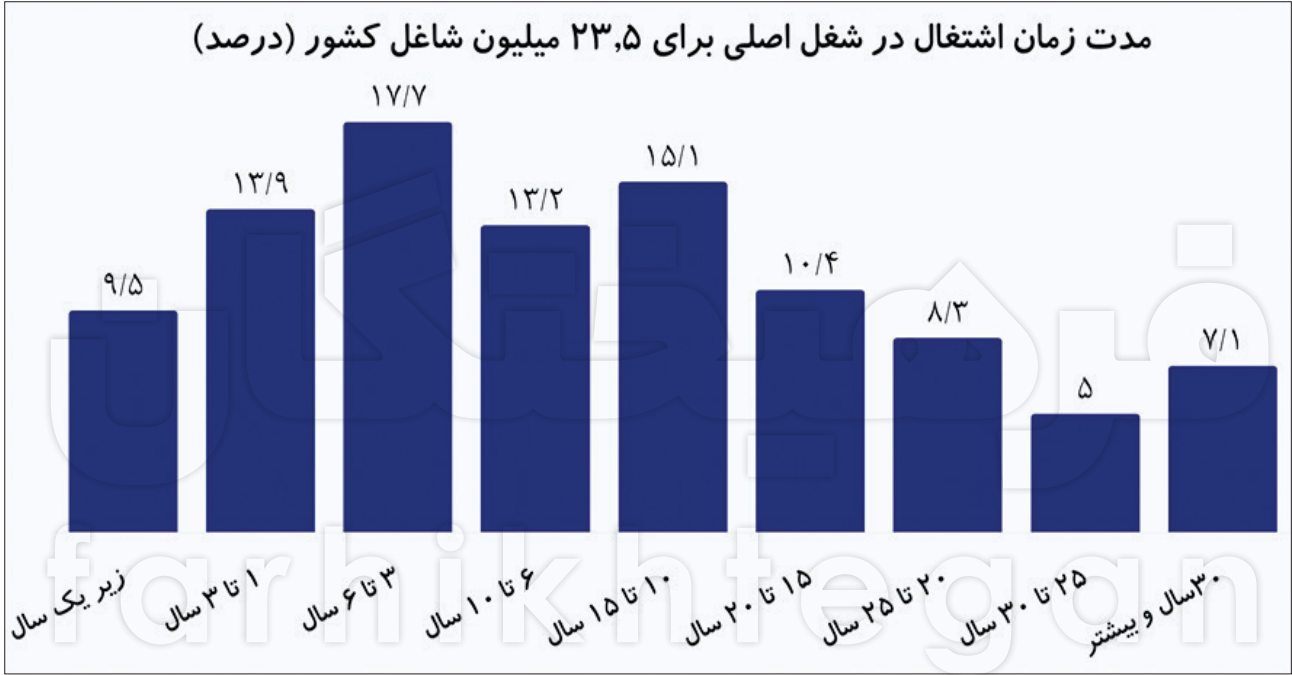
بخش خدمات؛ پرریسک‌ترین

براساس آمار مربوط به تابستان سال ۱۴۰۰ کل شاغلان کشور حدود ۲۳ میلیون و ۴۰۵ هزار نفر هستند که از این تعداد حدود ۶ میلیون و ۶۴ هزار نفر در بخش کشاورزی، ۷ میلیون و ۹۰۷ نفر در بخش صنعت و ۱۱ میلیون و ۴۲۹ هزار نفر در بخش خدمات مشغول به کار هستند. در این میان تعداد افرادی که زیر ۱۰ سال در یک شغل حضور داشته‌اند در حوزه کشاورزی ۳۹/۸ درصد، ۵۵/۳ درصد در حوزه صنعت و ۵۸/۶ درصد در حوزه خدمات مشغول به کار بوده‌اند. این آمار نشان می‌دهد آسیب‌پذیرترین حوزه شغلی از نظر امنیت اشتغال مربوط به بخش خدمات است، زیرا در حوزه کشاورزی با توجه به اینکه کارفرمایی معمولاً برای کشاورزان وجود نداشته و نوع اشتغال به شکلی است که صاحب کار خودشان هستند کمترین ناامنی شغلی را نسبت به حوزه‌ها و بخش‌های دیگر دارند. همچنین درخصوص حوزه صنعت نیز باتوجه به وسعت کار و هزینه‌هایی که احداث یک کارخانه دارد، تعطیلی آن راحت نیست؛ بنابراین زمان حضور در چنین مشاغلی کمی بیشتر است. اما در حوزه خدماتی به‌راحتی و با سرعت می‌توان یک واحد خدماتی را غیرفعال و شاغلان آن را بیکار کرد.

اقتصاد

۴۰ درصد از شاغلان زیر ۶ سال در یک شغل می‌مانند، حدودا ۱۰ درصد هم زیر یک سال

آمار هشداردهنده امنیت شغلی شاغلان ایرانی

مدت زمان اشتغال در شغل اصلی برای ۲۳,۵ میلیون شاغل کشور (درصد)

«فرهیختگان» می‌گوید: «باتوجه به ماده ۷ قانون کار که می‌گوید قرارداد کار عبارت است از قرارداد کتبی یا شفاهی که به موجب آن کارگر در قبال دریافت حق‌السعی کاری را برای مدت موقت یا مدت غیر موقت برای کارفرما انجام می‌دهد. تبصره ۱- حداقل مدت موقت برای کارهایی که طبیعت آنها جنبه غیرمستمر دارد توسط وزارت کار و امور اجتماعی تهیه و به تصویب هیات‌وزیران خواهد رسید. تبصره ۲- در کارهایی که طبع آنها جنبه مستمر دارد در صورتی که مدتی در قرارداد ذکر نشود، قرارداد دائمی تلقی می‌شود.»
اصلانی ادامه می‌دهد: «حدودا ۴۰ سال است دولت‌مردان می‌خواهند آیین‌نامه‌ای را برای تبصره ۲ این قانون تهیه کنند که در آن وضعیت شغل‌های مستمر و غیرمستمر مشخص شود اما تاکنون هیچ‌کدام از وزرای تعاون، کار و رفاه اجتماعی به این مورد رسیدگی نکرده‌اند. درواقع با این روش قانون می‌تواند به نظارت دقیق‌تر در صورت بروز مشکل رای صادر کرده و از حق و حقوق کارگر دفاع کند. متأسفانه به علت اینکه تاکنون آیین‌آیین‌نامه در این تبصره نوشته نشده و به مرور زمان به تعداد کارگرانی که از امنیت شغلی برخوردار نیستند افزوده شده است. به‌طوری‌که اگر در سال ۶۹ حدود ۹۷ درصد از کارگران کشور قراردادهای دائمی و رسمی داشتند و در قبال آن ۹۷ درصد کارگران از امنیت شغلی در کشور برخوردار بوده‌اند، اما متأسفانه درحال حاضر با گذشت بیش از ۳۰ سال در شرایطی قرار گرفته‌ایم که ۹۷ درصد کارگران ما دارای قراردادهای موقت هستند و به همین تعداد کارگر از امنیت شغلی برخوردار نیستند.»

علت تولید کالاهای بی کیفیت

علی اصلانی در ادامه می‌گوید: «با نبود امنیت شغلی مشکلات اجتماعی متعددی ایجاد خواهد شد که برطرف کردن چنین مشکلاتی برای دولت هزینه قابل توجهی را به‌همراه دارد، در صورتی که اگر کارگران از امنیت شغلی برخوردار شوند ۹۹ درصد چنین مشکلاتی به‌راحتی حل خواهد شد. ازسوی دیگر کاهش امنیت شغلی موجب شده کیفیت کالاهای تولیدی نیز تحت تاثیر قرار گیرد، به‌طوری‌که درحال حاضر شاهد تولید کالاهایی با کیفیت پایین هستیم. علاوه‌بر آن درخصوص میزان تولید نیز با نبود امنیت شغلی تعداد محصولات تولیدی نیز روند کاهشی به خود گرفته است. درواقع به‌علت اینکه کارگران امنیت شغلی ندارند بهره‌وری کارخانه نیز برای آنها اهمیت چندانی ندارد و برای افزایش تولید کالاها هم تلاش چندانی نمی‌کنند. علاوه‌بر آن در چنین شرایطی کارگران انرژی لازم برای تولید کالاهای باکیفیت را در محیط کار خود صرف نمی‌کنند.»

عضو هیات‌مدیره کانون شورای کار مدعی است از زمانی‌که قراردادهای موقت زیر سه ماه در میان کارفرمایان و کارگران رواج پیدا کرده، بهره‌وری در کارخانه‌ها و کارگاه‌های تولیدی از بین رفته است، در صورتی که در سال‌های گذشته که امنیت شغلی بیشتری در کشور حاکم بود، بهره‌وری درخصوص افزایش تولید در کارخانه‌ها را شاهد بودیم. در گذشته به کارگرانی که تولید بیشتر داشته یا کالاهای باکیفیت بالا را تولید می‌کردند مبلغی با عنوان تشویقی درکنار حق و حقوق پرداخت می‌شد تا هم کمک‌خرچی برای او باشد و هم کارگر تشویق شود تا برای افزایش تولید و کیفیت کالاها زمان بیشتری صرف کند. درواقع افزایش نبودن تولیدات کارخانه‌ها نشان می‌دهد بهره‌وری در آنها وجود ندارد. کارگرانی که دارای قرارداد یک تا سه‌ماهه هستند معمولا کار خود را تا حدنصاب انجام می‌دهند و چون از تمدید قرارداد خود مطمئن نیستند کارهایی با بهره‌وری بالا انجام نمی‌دهند. تا زمانی‌که آیین‌نامه مربوط به ماده ۷ تنظیم نشود و تکلیف شغل‌های مستمر و غیرمستمر مشخص نشود، کارفرمایان از این تبصره

امنیت شغلی در کشورهای دیگر

باتوجه به اینکه در سایر کشورها معمولا کارفرمایان تمایل چندانی به خروج کارکنان خود ندارند و اغلب مواقع کارکنان هستند که محل کار خود را ترک می‌کنند، از همین رو در کشورهای دیگر کارکنانی که چند سال متوالی در یک شغل حضور دارند را به‌عنوان کارکنان وفادار معرفی می‌کنند. براساس یک تحقیق که در وب‌سایت معتبر statista منتشر شده است، آمارها نشان می‌دهد کارمندان ایتالیایی در میان سایر کشورها وفادارترین کارکنان محسوب می‌شوند زیرا مدت‌زمانی طولانی را در یک شغل حضور دارند. براساس نمودار منتشرشده میانگین فعالیت کارکنان ایتالیایی در یک شغل ۱۲/۲ سال است. در این رده‌بندی پس از ایتالیا کارکنان کشورهای اروپای جنوبی و فرانسه به‌طور متوسط مدت زمان طولانی‌تری در یک شغل مشغول به کار هستند که میانگین حضور آنها در یک شغل حدود ۱۰/۸ سال تعیین شده است. درحالی‌که این مدت زمان برای آلمانی‌ها حدود ۱۰/۲ سال بوده و پس از آن اسپانیا و سوئد به ترتیب با میانگین ۸/۱ و ۸/۱ سال حضور در یک شغل در این رده‌بندی جای گرفته‌اند. بعد از آن کشورهای انگلستان و دانمارک قرار داده شده‌اند که به‌طور متوسط کارکنان انگلستان ۸ سال و کارکنان دانمارک ۷/۲ سال در یک شغل مشغول به کار هستند. پایین‌ترین رتبه در این طبقه‌بندی مربوط به کره جنوبی با میانگین کارکرد ۵/۹ سال در یک شغل است.

اقتصاد رقابتی؛ لازمه امنیت شغلی

وحید شقاقی‌شهری، کارشناس اقتصادی در گفت‌وگو با روزنامه «فرهیختگان» عنوان کرد: «در اقتصاد امنیت شغلی یک رابطه دوسویه است که بر روند بهره‌وری و تولید تاثیر دارد. نبود امنیت شغلی قطعا زیانبار است، با این حال باید پذیرفت امنیت شغلی بدون نظام رقابتی هم مضر خواهد بود و کاهش بهره‌وری را در پی دارد. بنابراین استانداردهای امنیت شغلی باید در کنار نظام رقابتی تعریف شود تا به ارتقای بهره‌وری اقتصاد دست یابیم. درحال حاضر در کشور شاهد هستیم که اقتصاد ایران دارای یک نظام دولتی و غیردولتی وابسته به دولت است و در چنین نظام اقتصادی که رقابت اقتصادی معنا و مفهومی ندارد قطعا بالا بردن امنیت شغلی خود می‌تواند روی بهره‌وری اثر منفی بگذارد. زمانی می‌توان به اثرات مثبت ارتقای امنیت شغلی بر تولید امیدوار بود که بخش خصوصی رقابتی نیز در اقتصاد کشور فعال شود. درواقع نظام رقابتی و امنیت شغلی مکمل همدیگر هستند و همان‌طور که مشاهده می‌شود در اقتصاد ایران یک ساختار اقتصاد دولتی حاکم است که در چنین اقتصادی افزایش امنیت شغلی موجبات کاهش بهره‌وری را در پی داشته است. لذا چنانچه اقتصاد ایران در پی ارتقای کیفیت تولید و رونق سرمایه‌گذاری است باید ابتدا تلاش شود نظام رقابتی مبتنی بر بخش خصوصی را تقویت کرده و در کنار این مساله استانداردهای امنیت شغلی را نیز پیگیری کند. در یک نظام اقتصادی مبتنی بر بخش خصوصی رقابتی زمانی که با کاهش امنیت شغلی مواجه شویم تاثیرات منفی آن را در تولید و سرمایه‌گذاری به‌صورت مستقیم شاهد خواهیم بود. این درحالی است که در یک نظام اقتصاد دولتی نتایج کاملا برعکس است. بنابراین در یک نظام اقتصادی دولتی با افزایش امنیت شغلی شاهد کاهش بهره‌وری خواهیم بود زیرا امنیت شغلی به نوع نظام و ساختار اقتصادی کشور بستگی دارد. در یک نظام اقتصادی که بر محور بخش خصوصی اداره شود باید دنبال ارتقای امنیت شغلی بود ولی در یک نظام اقتصادی دولتی محور مساله متفاوت است.»

۹۷ درصد کارگران کشور

امنیت شغلی ندارند

علی اصلانی، عضو هیات‌مدیره کانون شورای کار به

